

A LES VIGÍLIES DEL 40 ANIVERSARI
DEL CENTRE D'ESTUDIS PASTORALS

CENTRE D'ESTUDIS PASTORALS
DE LES DIÒCESIS CATALANES

**A LES VIGÍLIES
DEL 40 ANIVERSARI
DEL CENTRE
D'ESTUDIS PASTORALS**

MONS. JOAN CARRERA PLANAS

*LLIÇÓ INAUGURAL
DEL CURS ACADÈMIC 2007-2008*

BARCELONA
2007

D. Legal: B.-46655-2007

I.G. Santa Eulàlia - Santa Eulàlia de Ronçana

INTRODUCCIÓ

És un goig haver arribat a la ratlla dels quaranta anys de vida del nostre Centre d'Estudis Pastorals.

Un goig, fins a un cert punt, excepcional. La nostra accidentada història ha fet que institucions molt valuoses i determinants de l'Església catalana no poguessin assolir tan llarga vida. Pensem, per exemple, en el *Foment de Pietat Catalana* (1909-1939)... en les revistes *Vida Cristiana* (1914-1933), *La Paraula Cristiana* (1925-1936), *Critèrion* (1925-1936), *El Bon Pastor* (1927-1936)... en el diari catòlic independent *El Matí* (1929-1934)... en la *Federació de Joves Cristians de Catalunya* (1931-1939)... en les editorials *Nova Terra* (1958-1978) i *Estela* (1958-1971))...

Sense ser vell, el nostre Centre ja té una història més llarga que la de tots aquests referents entranyables... i continua. La comunió d'esperit, de bona feina, d'il·lusió i d'amor a la nostra Església al llarg de tot aquest temps, han donat fruit. Avui ens en gaudim, en donem gràcies al Pare de qui tot bé deriva, reconeixem l'esforç i l'encert dels qui, des de responsabilitats diverses, han possibilitat, han dirigit i han omplert de contingut aquest Centre i, alhora, sentint-nos responsables de l'herència amb la qual ens enriqueix, mirem amb confiança i amb creativitat cap al seu futur.

La meva exposició no versarà directament sobre la valuosa vida interna d'aquesta institució, amb els seus programes, els seus cursos, la seva tasca de capacitació pastoral de preveres diocesans, de religiosos i religiosos, de laïques i de laïcs... Altres més coneixedors del tema i més versats en l'especificitat de la vida acadèmica ho faran, segurament, al llarg d'aquest aniversari. Permeteu-me a mi de fixar-me preferentment en el context eclesial i social que envoltà el naixement del Centre d'Estudis Pastorals i que, en la seva progressiva evolució, l'ha anat influïnt i ha estat per ell influït. Si la pastoral és sempre diàleg, res més apassionant, a l'hora de fer balanç d'un centre de pastoral, que apropar-se a la dialèctica Església – Societat – Pasto-

ral per ell viscuda al llarg de tants anys. Sobretot si es tracta, com és el cas, d'un període de temps en el qual el país ha viscut un canvi radical de règim polític i una transformació cultural profunda, i l'Església ha passat de l'immediat post-Concili Vaticà II a l'entrada en un nou mil·lenni, marcat per un procés rampant de secularització del món occidental.

1. En el “kairós” dels anys seixanta

Cometen una injustícia històrica molts que ara parlen d'aquella dècada negativament, amb superficialitat i amb mirada simplista, sovint, fins i tot, amb un punt d'estrany ressentiment, com si d'ella procedissin tots els mals d'avui.

Cal haver viscut l'hivern que l'havia precedit per a valorar-los com una anhelada primavera.

El dia 8 de desembre de 1965, el de la clausura del Vaticà II per Pau VI, va ser un dels dies eclesialment més feliços de la nostra vida. Joan XXIII ja no hi era. Però la seva imatge continuava viva i creant esperança. “Qui sap – vaig escriure jo mateix, uns anys més tard – si totes les expectatives d'aleshores i el seu acompliment, que vèiem a tocar, encaixaven ben bé o eren excessives... Però aquell sabor de matinada fresca era de debò i no l'oblidarem mai més”.

Acabo de referir-me a un hivern anterior... Un hivern desconcertant travessat per la guerra civil (1936-1939). Ara bé, en alguns aspectes, especialment pel que fa al primer terç del segle XX, seria més escaient parlar d'advent que d'hivern. Hi havia, en efecte, una expectativa activa de canvi, de progrés... Què havien estat, per exemple, sinó expectativa activa de la *Dei Verbum*, les Bibles catalanes de Montserrat i de la Fundació Cambó? I el Congrés Litúrgic de Montserrat (1914), no havia estat expectativa activa de *Sacrosanctum Concilium*? I, més en concret, l'*Eucologi*, amb els petits missals i les misses dialogades, de l'entrada de les llengües vives en la litúrgia? I la Federació de Joves Cristians de Catalunya no avançava cap a la *Apostolicam actuositatem*?

Però aquest era un món que se'ns havia esvanit. Durament colpida per la cruel i cruenta persecució religiosa (1936-1938) i privada de reprendre el fil de la seva específica trajectòria pastoral (1939), l'Església, a Catalunya, entrava en un període contradictori, entre la recuperació i el desarrelament, el qual, amb els anys, coneixeria situacions molt diverses.

La sensació d'hivern la teníem, particularment, en el treball més de base de la pastoral, els anys cinquanta i primers seixanta, marcats per la situació de postguerra, quan aquesta, a diferència dels anys quaranta, ja no apareixia com una situació hipotèticament provisional, ni quedava

relativitzada –i àdhuc, sovint, justificada– pel tràgic record de la persecució religiosa.

La grisor cultural i la repressió política, en un context de penúria econòmica, s'imposaven aclaparadorament i repercutien en la vida religiosa. Als qui avui, amb displicència ignorant, fan escarafalls davant l'oposició radical de les meves generacions al nacionalcatolicisme, els manca experiència del que representava pastoralment, per posar només algun exemple, que el matrimoni canònic fos l'únic camí legal que tenia una parella per a formar una família, la imposició d'actes religiosos, especialment als joves en el període del servei militar i en el sistema penitenciari; la permissivitat envers els grups catòlics ultrancers que agredien amb violència locals protestants... Aquestes i moltes altres eren coses que no solament ens resultaven penoses, sinó que comprometien la nostra honorabilitat de pastors de l'Església.

És a causa de tot això i no per cap vel·leïtat progressista –aquesta denominació encara trigaria a generalitzar-se– que la bona nova conciliar tindria per a nosaltres un valor afegit. Avui no resulta massa difícil entendre la nostàlgia de sectors minoritaris que enyoren el llatí... o el venerable cant gregorià. Però, de què parlen, exactament? Cal haver celebrat la litúrgia, inclosa la de la Paraula, anys i més anys, en llengua llatina, davant grups de fidels ocasionals muts i perplexos, per saber què vam deixar realment amb l'entrada de les llengües vives... i cal haver passat l'angúnia de cantar molts funerals amb tres, amb cinc, amb set, amb onze oficiants... àdhuc pels carrers, per a adonar-se que el gregorià perdut no és, precisament, el que ara ens permeten d'assaborir els *longs plays* d'alguns acreditats monestirs...

La gràcia de Déu va tocar l'Església en profunditat, amb el Concili Vaticà II, i va fer dels nostres difícils anys 60 un veritable “kairós” que, val a dir-ho, trobà en les diòcesis catalanes un advent freturós d'evangeli *sine glossa*. No van ser, només, els textos conciliaris en la seva literalitat: va ser la gran alenada d'aire fresc que entrà per la finestra que el Papa Joan va obrir.

M'agrada de posar en relleu, especialment, quatre aportacions fonamentals de la renovació conciliar que responien plenament a les nostres aspiracions.

a) *Un gran procés de clarificació de les idees i d'endrega eclesial.* Avesats al dogmatisme i a una concepció monolítica de la veritat, l'espectacle d'un Concili en acció, discutint els temes de la fe en el nostre temps, havia estat una novetat. A partir d'aquí, la imatge d'una *Ecclesia semper reformanda*, no pas des de l'arbitrarietat ni del subjectivisme, sinó des de la fidelitat, ens portà al discerniment entre l'essencial i l'accidental –les parets mestres i els envans– i, per tant, a la valoració de la Paraula de Déu per damunt de les paraules

dels homes, de la gran Tradició per damunt de les simples adherències del temps, del veritable Magisteri per damunt de fórmules i receptes menors. Aquella clarificació ens va fer més adults.

b) *Un oreig de llibertat*. El clima de manca de llibertat i de coacció no es circumscriu al camp polític. Contaminava també la vida religiosa. Ens parlaven dels drets de la veritat, una veritat que l'autoritat dictava, i no dels drets de la persona. Resultava alliberador que el Concili digués que no és possible a l'home complir el deure de cercar la veritat "si no pot disposar alhora de llibertat psicològica i d'immunitat de coacció externa".

c) *Un gran anhel de reconciliació*. "Reconciliació de l'Església amb el seu temps", com escriuria el periodista Jean Ferran al "Paris-Match", l'endemà de la mort de Joan XXIII... Superació de l'antisemitisme, com havia demanat el cardenal Bea... Comunió amb els goigs i les esperances de l'home contemporani, sobretot amb els pobres i els afligits, com proclamaria la *Gaudium et Spes*... sí. Però tot allò tenia per a nosaltres una lectura particular, atesa la realitat confusa de nacionalcatolicisme, d'estat confessional fruit d'una croada, amb què contínuament ens martellejaven les oïdes i la sensibilitat de pastors. Aquesta paraula, reconciliació, referida a la superació de la guerra civil, havia entrat a formar part també del vocabulari civil, sobretot a partir de la "campanya de reconciliació nacional", iniciada pels comunistes els anys 50, i que representava la superació, per part d'un ampli sector de l'oposició clandestina al Règim, de la mentalitat de lluita armada que havia donat lloc al maquis.

d) *Un retorn a les fonts*. La posada al dia o *aggiornamento* de Joan XXIII, expressava, juntament amb una gran voluntat de futur, el retrobament de les pròpies arrels. El Vaticà II va significar també voluntat de retrobament d'aquells valors evangèlics que la pols de la història havia velat, dilucidació d'allò que és cristianisme genuí i d'allò que és bastard. En el centre d'aquest retorn a les fonts hi havia, indubtablement, el retrobament de la Bíblia com a nodriment essencial del poble de Déu. Havíem consumit molta palla pietosa o, com deia un opuscle del segle XIX, "alfalfa espiritual para los borregos de Cristo"... Però retorn a les fonts significava més coses: l'Església postconciliar volia també desistir-se de formes mundanes, d'imatges que, si més no als ulls del poble, la situaven lluny de la sobrietat evangèlica, de la independència del poder polític, de la presència dels pobres, de la denúncia profètica. Molts anys més tard el cardenal Hume escriuria una pastoral famosa: "He tingut un somni...". Nosaltres també: el nostre somni va ser el Vaticà II.

2. El Centre d'Estudis Pastoral neix d'aquest clima

Calia, evidentment, un seny pastoral ordenador que encarrilés tot aquest clima emocional. El nostre Centre –i d'això en devem el mèrit als seus creadors i primers conductors– assumí aquesta tasca. Mereix un esment especial el seu primer director mossèn Joan Batlles i Alerm que, sempre amb el suport decisiu del primer secretari del Centre, mossèn Josep Mª Totosaus, hi treballà constantment fins al 1992.

Per primera vegada a Catalunya, la pastoral, com a tal, esdevenia objecte d'estudi sistemàtic. També per primera vegada, els preveres de totes les nostres diòcesis trobaven un fòrum d'intercanvi mutu, no sortit de la pura espontaneïtat, sinó guiat pel mestratge del Concili Vaticà II. Aquest Centre va formar pastors de tot el país i els va agermanar. Encara avui, anant per les diòcesis, no és difícil reconèixer l'empremta que va deixar en molts preveres, ara ja grans: esperit conciliar, consciència de la vocació de l'Església a Catalunya de constituir una unitat pastoral, fidelitat en el servei als homes i a les dones d'aquest país i d'aquest temps, esperit de renovació continuada... Amb el pas del temps el Centre d'Estudis Pastoral ha anat estenent la formació al laïcat, a les religioses, s'ha fet present als arxiprestats, ha creat diversos seminaris amb voluntat de futur... És just, però, que avui recordem, sobretot, els seus inicis, del qual deriva els desenvolupament posterior.

En aquest sentit, considero escaient en aquesta commemoració, dedicar un record agraït a la persona de l'arquebisbe Marcelo González Martín, el pastor diocesà de Barcelona aleshores. Eclesiàstic amb sentit social i que havia participat activament en el Concili, va quedar, tanmateix, engolit per la gran decepció que produí, en plena eufòria postconciliar, el nomenament per a la seu de Barcelona d'un bisbe no català. D'aquí arrencaria, en gran part, la seva evolució posterior. Ara bé, importants institucions eclesials barcelonines, entre elles aquest Centre, li deuen el seu suport decisiu. Amb la serenor que dona el temps transcorregut i amb una punta de bon humor, em permeto dir que, com passa en alguns accidents ferroviaris, el xoc entre el primer D. Marcelo i aquesta diòcesi, més que per defecte dels trens, es va produir per un error dels guardaagulles.

Més endavant, però en la mateixa ona, vindria la revista "Quaderns de Pastoral". Superats els entrebancs administratius amb els quals va topar, que van ser llargs i difícils de vèncer, s'integraria en el Centre, el seu espai natural, i n'esdevindria l'òrgan d'expressió.

3. Una herència que ens cal saber valorar i assumir

He parlat del *kairós* del Vaticà II... He fet al·lusió a un hivern pastoral i a un advent... M'he referit als problemes i al somni d'unes generacions de preveres... He situat en aquest context el Centre d'Estudis Pastoral.

Ara voldria concretar una mica més. El progrés, també el pastoral, s'edifica pedra a pedra. Hem de ser humils i deixar-nos enriquir amb l'herència rebuda. Això cal recordar-ho, sobretot, en un temps com el nostre de canvis profunds, orientats a un procés de secularització i de crisi de fe. És fàcil que els més joves se sobrevalorin, atribueixin els mals d'avui a defectes dels qui els han precedit i, fins i tot, culpabilitzin de la descristianització allò que justament ha evitat que esdevingués més radical.

Apuntaré, en concret, i molt breument, quatre valors que podem anomenar substancialment conciliars.

a) *capacitat de comprensió i d'acolliment*. Els anys 60 i 70 van ser els d'una arribada massiva, sobretot a Barcelona i a la seva àrea d'influència, d'immigrants d'arreu d'Espanya. Això va comportar el desbordament dels quadres parroquials. Aparegueren barris nous, amb un elevat component de barraquisme. Els nouvinguts trobaven tot seguit ocupació, però res més: ni habitatge, ni escoles, ni assistència mèdica adequada... La creació, en successives etapes, de parròquies noves va ser l'única presència de la societat catalana en aquella nova realitat: assistència de tot tipus, presència de les primeres assistents socials, cooperatives d'habitatges... Amb la nova situació social, apareixia un canvi de mentalitat: noves formes d'expressió religiosa i cultural, nous comportaments morals com a conseqüència d'haver trencat els controls socials i passat a l'anonimat. El clergat jove de l'època, trencant la rigidesa en la qual havia estat format, va saber encarnar-se en la nova situació.

b) *Opció per la pobresa evangèlica i pels pobres*. Totes dues juntes, és a dir, pobresa testimonial. Pobresa com a signe de fidelitat a Jesús. Pobresa com a resposta a un estat d'opinió popular que ens troba falsos en aquest decisiu, i encara més ens hi trobava en aquella societat de rendes tan baixes. La presència entre els pobres ens salvava d'un concepte tan elaborat de pobresa d'esperit que la fa impossible de reconèixer als ulls de la gent. Va haver-hi un moment de gràcia en el nostre clergat en que es va invertir la tradició de preferència per les parròquies situades en les zones benestants: tots els joves aspiraven a anar a les barriades. Cal situar en aquest context positiu un conjunt de formes de viure que, amb el pas del temps, ha calgut avaluar més matisadament i alliberar d'exageracions en alguns punts: la simplificació dels ornaments i objectes litúrgics, el treball civil dels preveres, la forma de vestir... Però, en qualsevol cas, seria

regressiu el retorn a estils de vida acomodada i la pèrdua de la dimensió profètica del nostre ministeri.

c) *El compromís amb la causa de la justícia i de la llibertat.* La democràcia no ens va arribar, a l'Estat espanyol, fins més de deu anys després del Vaticà II. Això vol dir que temes com la llibertat religiosa, o l'obertura a la modernitat que ens portava la *Gaudium et Spes*, fàcilment fregaven la il·legalitat. I això coincidia, encara, amb una nova sensibilitat popular que, sobretot entre el 65 i el 75, apuntava cap al canvi polític. Molts sacerdots van entendre, aleshores, que no podien anunciar la doctrina social de l'Església sense acompanyar-la amb una acció conseqüent. Així la defensa dels drets humans, la solidaritat amb els represaliats, l'obertura dels edificis eclesials per a l'exercici del dret de reunió... van portar un gran nombre de pastors a un seguit d'accions difícils, arriscades i generoses. Per a copsar-ne tot el sentit, cal recordar el passat del qual veníem.

Mai no oblidaré una trobada de reflexió entre un nombre reduït de preveres i de militants comunistes, en la qual vam arribar, després de parlar llargament amb el cor a la mà, a aquesta senzilla conclusió: els nostres pares van fer la guerra i es mataven entre ells... nosaltres dialogarem sempre i conviurem. Tot allò no ha estat prou reconegut socialment, menys encara eclesialment... El que més dol és veure-ho comentat amb displicència, algunes vegades, per gent jove mancada de memòria històrica.

d) *L'encarnació en la realitat catalana.* En evocar els més albiradors valors de l'herència que el nostre presbiteri ha rebut de la tradició anterior, no podia deixar d'esmentar aquest. En primer lloc, per la seva importància. En segon lloc, perquè molts avui l'ataquen matusserament des de la passió i la ignorància. En efecte, no és difícil de trobar, en aquests últims anys, enmig dels debats polítics, el que certs sectors d'opinió titllen de nacionalisme de l'Església, dels catòlics o, molt especialment, del clergat... de Catalunya. És tracta d'una nova versió de velles rancúnies. Un pretès nacionalisme que vinculen, a més, a problemes pastorals com la secularització, la descristianització o la manca de vocacions religioses i al ministeri ordenat... fenòmens, per cert, que, dissortadament, cada dia que passa es fan més presents arreu d'Espanya. Per a aquests obstinats denunciadors de la brossa del nostre ull, que troben ressò fàcil en diaris i programes radiofònics de gran difusió, tots els mals serien fruit de la bèstia negra del nacionalisme. I això, naturalment, sense qüestionar-se mai sobre si aquest fantasma que tan els intranquil·litzava podria ser simple mecanisme de defensa contra un nacionalisme agressiu, de signe contrari, molt més real i operatiu... Doncs bé, tot això són distorsions de la veritat, sovint calumnioses. La sòlida tradició

de fidelitat del clergat català al seu poble neix d'una actitud netament pastoral, arrelada en la més autèntica tradició de l'Església. Venim, per a no anar més lluny, del mestratge del bisbe Torras i Bages –on, per cert, no apareix mai el mot nacionalisme– el qual es proposava, bàsicament, dos objectius. El primer, inserir l'Evangelí en la Catalunya real, evitant un procés de substitució que operaria en fals, sobre una superestructura oficial, la fabricada pels dissenyadors d'unitats polítiques uniformes, fills de la revolució francesa. En el fons de la doctrina torrasiana, batejava una demanda de catolicitat: que tothom pogués sentir proclamar, des de la pròpia identitat, les grandeses de Déu (Cf. Ac 2, 11). El segon objectiu era paral·lel al del seu contemporani el papa Lleó XIII: si aquest, amb la *Rerum novarum* (1891), pretenia que els catòlics entressin en el gran moviment de transformació social del seu temps i n'esdevinguessin llevat, Torras i Bages, amb *La Tradició Catalana* (1892) animava els catòlics catalans a fer-se presents, com sal i llavor, en el gran moviment de la *Renaixença*. A partir d'aquí es produí un gran procés d'inculturació de la fe en la realitat catalana renaixent. No cal dir que al llarg d'una història tan accidentada com la nostra, ha calgut respondre a reptes molt diversos i que això ha propiciat un ventall de capteniments fins a un cert punt heterogenis: no sempre tothom ha encerrat el punt just. Però, fins avui, l'encarnació pastoral en la realitat catalana ha estat un valor del nostre clergat, sostingut enmig de moltes dificultats. Una etapa especialment dura va ser la de la immigració massiva dels anys 50, 60 i 70. Els nostres barris vells es densificaven i en sorgien de nous. Qui va assumir, aleshores, les parròquies de nova creació amb les famílies d'Andalusia, d'Extremadura o de Castella que hi arribaven? Els sacerdots que s'havien acomodat a les exigències del nou Règim, s'avenien a la prohibició de la Federació de Joves Cristians de Catalunya i es passaven al castellà en la predicació a feligresies catalanes? No. A les parròquies noves hi van anar, primer, pastors a l'estil de mossèn Joan Cortines, o mossèn Amadeu Oller o mossèn Joan Bonet, per esmentar només tres noms entre molts, i, després, un seguit de preveres joves amb fama de catalanistes. Son coses que cal no oblidar. En aquells temps alguns suggerien: no caldria crear un servei diocesà per a immigrants? La resposta va ser una altra: una pastoral ordinària integradora, uns consells pastorals integrats, de vegades en la seva totalitat, per immigrants, uns moviments apostòlics obrers que comptaven amb immigrants en els seus quadres dirigents.

4. Una autocrítica necessària i, en part, pendent

L'herència que ens ve del kairós conciliar dels anys 60 ha estat rica i decisiva, com he mirat de recordar fins aquí. Però la seva simple situació històrica en el nostre context ja fa veure que l'últim mig segle, bé que extraordinàriament viu, no ha estat un període fàcil, ni eclesialment, ni socialment, ni políticament. L'esplèndida collita conciliar ha aixecat molta pols de la batuda i altres pols, encara s'hi ha barrejat. Era inevitable i era necessari. “Qui no vulgui pols que no vagi a l'era”, diu l'adagi. Nosaltres ens sentim feliços d'haver anat a l'era conciliar i agraïts d'haver-ne gaudit.. Ara bé, això no ens excusava de ser constructivament crítics. *Ecclesia sempre reformanda*, la d'abans del Concili i la de després. Probablement ha mancat, als seguidors entusiastes del Vaticà II, capacitat autocrítica perquè no se'ns escapés de les mans. S'ha produït un cercle viciós: gent poc amiga del Concili han aprofitat algunes desviacions postconciliars per a justificar-se; i aleshores, molts dels seus entusiastes han temut que l'autocrítica del post-Concili fos aprofitada pels qui, en realitat, no acceptaven el Concili... En tot cas, ha mancat agilitat d'esperit per a avançar i assumir noves metes. En aquest sentit, penso que, a les esglésies de Catalunya, una insuficient recepció del pontificat de Joan Pau II ens ha perjudicat. Em limitaré, ara i aquí, a esmentar sumàriament tres – al meu entendre – errors postconciliars que ja apuntava fa quinze anys, quan eren més actuals, però que encara cuegen avui.

a) Ha mancat una *pedagogia* del missatge renovador de Vaticà II. Una cosa són els titulars de premsa. Una altra l'evolució real de les nostres comunitats. Aquestes han estat sovint tractades amb poca delicadesa i s'han vist abocades a la perplexitat i àdhuc a la desorientació. Arrosseguem un dèficit notable de treball divulgador i persuasiu.

b) Vam patir un refús poc lúcid de la religiositat popular. A primera vista, això afectava només als catòlics de la immigració del sud-est i del sud d'Espanya. En realitat no era així. I, a mesura que la pressió ambiental anava imposant devocions foranies, moltes tradicions catalanes autòctones es recuperaven, animades pel canvi lent de mentalitat que els pastors anaven mostrant. Darrera de factors menors, s'amaguen en aquest tema qüestions bàsiques com la integració de les mentalitats més simples en la pastoral i el lloc dels sentiments en la fe. Avui molts es van adonant que la religiositat popular sovint barra el pas amb eficàcia a les sectes. No va ser així, dissortadament, en l'immediat postconcili.

c) Maritain, un dels laics visiblement presents en el Vaticà II i d'esperit conciliar *avant la lettre* va escriure a *Le paysan de la Garonne*: “Un dels fenòmens que la crisi actual presenta és aquest

d'agenollar-se davant el món". Es referia, evidentment, a la pèrdua del sentit de Déu i al pas del compromís dels cristians amb el nostre temps a la pèrdua de la nostra identitat evangèlica. Molt d'això hi va haver en l'ambient postconciliar. Ho diré amb una cita de l'arquebisbe Biffi, en clau d'humor: "Si examinem alguns textos, per exemple, de les pregàries dels fidels, tenim la impressió que els dos mots, *món* i *Església* hagin intercanviat el sentit que tenien abans: sempre es demana que l'Església comprengui, reconegui, es converteixi, abandoni el seu egoisme i la seva voluntat de poder... en canvi, es prega perquè el món sigui reconegut i satisfet en les seves aspiracions i els seus valors... Sentint-ho, arribes a preguntar-te: per què a Jesucrist li va passar pel cap de fundar l'Església, empitjorant notòriament les coses?". Humor a banda, tots entenem de què es tracta: sovint hem restat esclaus d'un esquematisme racionalista que ens ha privat d'enriquir-nos amb noves alenades de l'Esperit.

Pensant en el futur

Sembla lògic que l'última part d'aquestes divagacions, lleus però ben intencionades, miri cap al futur. Què serà aquest Centre, d'aquí a quaranta anys més? I, què i com serà la pastoral? No resulta fàcil, en aquest inici de segle i de mil·lenni, discernir els signes del temps. L'evolució del món occidental, que és el nostre, ens desconcerta. De vegades ens fa pensar en allò de l'evangeli de Marc: "Generació descreguda! Fins quan hauré d'estar amb vosaltres?" (Mc 9, 19). Altres vegades, el veiem com la Galilea on el Senyor ens espera: "Ha ressuscitat d'entre els morts, i ara va davant vostre a Galilea. Allà el veureu" (Mt 28, 7)...

De fet, hi ha discurs pessimista, al qual sovint l'Església s'apunta, sobre la societat actual. És el discurs de la descristianització, de la pèrdua dels sentit de Déu, de la dissolució de la família, de la decadència moral... És un discurs amb clars fonaments. Però n'hi ha un altre: el dels nous valors, també espirituals... el de la sinceritat, el de la superació de les pors i de les discriminacions racials, de classe, de sexe... el de la llibertat... Probablement tots dos discursos valen i a nosaltres ens correspon d'anunciar l'Evangelí enmig de l'ambigüïtat, amb una vocació ben definida: no estem per judicar, sinó per salvar. Assenyalaria, una mica més en concret, quatre objectius a cobrir, a través de formes, situacions i estils de vida que seran molt diferents dels que hem conegut i viscut.

a) *En primer lloc mantenir la nostra bona tradició*: els valors que ens vénen del passat.

b) *Sentit de missió*. Això comporta, certament, fer unes coses. Però també, deixar-ne de fer unes altres. Sumem molt... però sense tenir prou en compte que hi ha coses incompatibles. Tenim una imatge que no convenç la societat d'avui: no a causa de l'Evangeli, sinó per poc evangèlica. Tenim el risc de no entrar ni deixar entrar, com va dir Jesús. La pastoral comença per aquí. D'això, de vegades, en diem un problema de llenguatge. Però és més que això.

c) *Anunci explícit de l'Evangeli*. Si la nostra situació és de missió, no podem comptar amb hipotètics referents cristians. Cal testimoniar i parlar: en totes les llengües (Ac 2, 11) o, com a llegim a l'evangeli, a tot els poblets (Lc 9,6). I cada dia hi ha més àmbits culturals més peculiars, sensibilitats més diverses.

d) *Arribar al cor*. I per a arribar al cor, cal partir del propi cor: com deia Joan Pau II, no hi haurà nova evangelització, sense un nou ardor.

* * *

Llargs anys de vida a aquest do de Déu que ha estat, és i serà, amb l'esforç mancomunat de les deu diòcesis catalanes, el nostre CEP!